

Гулак Аміна

курсант 2 курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
e-mail: gulakamina1@gmail.com
контактний телефон: 0993165170
Науковий керівник:

Березняк Василь

доцент кафедри
кримінального права та
кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
к.ю.н., с.н.с.

СМЕРТНА КАРА В УКРАЇНІ

Смертна кара або страта — позбавлення людини життя як покарання, що передбачено законодавством держави і яке здійснюють згідно з вироком суду або за рішенням інших державних чи військових органів.

На сьогоднішній день смертна кара у сучасному світі в більшій кількості держав не діє на законодавчому рівні або її не використовується тривалий час, у деяких країнах зберіглась як міра покарання за особливо тяжкі злочини. Однак не зникли країни, де смертну кару доволі часто застосовують (наприклад, у КНР, Ірані та США).

Відсутність смертної кари є обов'язковою вимогою для знаходження держави в Раді Європи. Це було однією з головних умов скасування смертної кари в Україні, де відстрочення на виконання смертних вироків уперше почав працювати в 1995 році, перед тим як вступити в цю міжнародну організацію.

Видом смертної кари, який застосовувався раніше в новітній Україні, завжди був розстріл, як і в усіх інших державах, що утворились у результаті розпаду СРСР.

Аргументи противників смертної кари: судові помилки. Ніде ще вдалося створити юстицію, працюючи без помилок. А це, за наявності страти, означає, що неминуче стратять невинних; критика з боку фахівців. Основними чинниками, які провокують злочинність, є бідність, невігластво, нерівність, психічні відхилення конкретного злочинця. Смертна кара ніяк не може впливати на зазначені причини; резонансні випадки страт; дегуманізація

суспільства. На думку ряду противників смертної кари, використання її як засобу відновлення соціальної справедливості є поверненням до принципу таліону, знехтуваного сучасним правом, що породжує правовий нігілізм. Крім того, зазначається, що навіть смерть убивці далеко не завжди здатна заповнити тяжкість втрати.

Аргументи на захист страти: захист інтересів суспільства; заміна суду Лінча; надійніше, ніж довічне ув'язнення (відсутність амністії); неможливість рецидиву; принцип таліону; попередження злочинності; економія на утриманні ув'язнених; м'якість довічного ув'язнення. Прибічники страти наводять певні докази, що довічне ув'язнення для вбивць — м'якша доля, а смертної кари злочинці бояться найбільше; небезпека довічного ув'язнення. Будь-який висновок, у тому числі й довічний, повністю не усуває загрози безпеці суспільства. Наприклад, при довічному ув'язненні не виключається втеча засудженого; економічна несправедливість ув'язнення. Утримання засуджених до будь-якого виду тюремного ув'язнення відбувається за рахунок держави, яка, своєю чергою, отримує кошти у вигляді податків від своїх громадян; неможливість рецидиву. Вважається, що смертна кара не запобігає злочинам. Але говорити про те, що злочин міг би бути відвернений, можна тільки в тому випадку, коли він уже відбувся. Передбачити майбутнє людини не можна, проте можна сміливо стверджувати, що страта гарантує те, що позбавлений життя злочинець не вчинить нових злочинів.

Отже, на сьогоднішній день смертна кара в Україні заборонена законом, також ми з'ясували, що політики, громадські діячі, вчені так і не визначились з остаточною відповіддю на питання «смертна кара: за чи проти?».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Валентин Головченко. Смертна кара: морально-правові аспекти застосування. URL: <https://web.archive.org/web/20121117054931/http://www.viche.info/journal/726/>
2. Вопрос смертной казни. *Свободная энциклопедия*. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%BE%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81_%D1%81%D0%BC%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B9_%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%BD%D0%B8
3. Смертна кара. *Вільна енциклопедія*. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BC%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%B0